Večernji list - Hrvatska, 1.3.2022, str. 1, A4

Evidencijski broj / Article ID: 19969103
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

Frljić u Dostojevskog ubacio jeziv Putinov govor o Ukrajini

str. 30

Nakon pet godina kazališnog izbivanja iz Hrvatske Oliver Frljić "Braću Karamazove" osmislio je kao dramski diptih, što se mnogima nije svidjelo

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr

Večernji list - Hrvatska, 1.3.2022, str. 30, A3

Evidencijski broj / Article ID: 19969103
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

Frljić u Dostojevskog unio i Putinov govor o Ukrajini

Nakon pet godina kazališnog izbivanja iz Hrvatske, Oliver Frljić "Braću Karamazove" osmislio je kao ***dramski diptih****, što se mnogima nije svidjelo*

MARKO ERCEGOVIĆ/ZKM

DRUGI DIO "BRAĆE KARAMAZOVIH" Samo Adrian Pezdirc u obje predstave glumi Aljošu Karamazova, dok svi ostali mijenjaju uloge

Bojana Radović

U subotu je u ZKM-u održana premijera prvog dijele "Braće Karamazovih", koju je po romanima Dostojevskog režirao Oliver Frljić (koji uz Ninu Gojić potpisuje i dramatizaciju i adaptaciju teksta), u nedjelju drugog dijela. I sam sastav premijerne publike u te dvije večeri pokazao je da se mnogima (posebno obožavateljima djela velikog ruskog pisca) nije dopao Frljićev Dostojevski. No, pravo je pitanje kako je uopće moguće da su od Frljića očekivali da odjednom postane "pričam ti priču" redatelj.

Legenda o inkvizitoru

"Braća Karamazovi" ovdje su postali subverzivan most kroz vrijeme, od onog o kojem piše Dostojevski sve do naših dama, a Frljić u obje predstave zapravo tematizira brutalnost svijeta i nekada i sada, za što mu odlično služe likovi kojima je Dostojevski nastanio svoje romane jer uz "Karamazove" koristi i motive iz "Bjesova" i "Zločina i kazne". Svi glavni rukavci slojevite priče iz "Braće Karamazovih" nalaze u ove dvije predstave, koje povezuje lik Aljoše Karamazova i vjerojatno najpoznatiji dio romana "Legenda o velikom inkvizitoru", u kojoj Dostojevski piše o povratku Krista na Zemlju, gdje ga španjolska inkvizicija ponovno osudi smrt jer je Crkvi postao smetnja, a koju smo vidjeli u obje predstave.

MARKO ERCEGOVIĆ/ZKM

PRVA PREDSTAVA "KARAMAZOVIH" Ugo Korani u ovoj je predstavi postao nova zvijezda hrvatskog teatra, dok je Linda Begonja Grušenjka koja će se pamtiti

Prvi dio ovog dramskog diptiha Frljić i Nina Gojić nazvali su "Sve sretne obitelji nalik su jedna na drugu", a drugi "Svaka nesretna obitelj nesretna je na svoj način." Ta veza s najpoznatijom Tolstojevom rečenicom, onom kojom počinje "Ana Karenjina", ovdje stoji kao simbol rivalstva dvojice književnih velikana, ali i izraz posvemašnjeg cinizma i ironije. Obitelj Karamazov slika je obitelji koju razara niz zločina, ali i društvenog uređenja u kojem su žene i djeca, vlasništvo muškaraca, gdje je sasvim svejedno koristi li pater familias žene kako bi stekao njihovo bogatstvo i prerano ih otjerao u grobove ili od kćeri otima skromnu uštedevinu koju, dok obitelj gladuje, potroši na votku. Karamazovi su i poligon u kojem se propituje položaj djece (kao najranjivijih) u društvu, odnos Crkve i čovjeka, značaj vjere, ali i ljubavi, vjernosti... sve do konačnih životnih tragedija koje ovdje nose lice ubojstva oca i smrti djeteta. Pandan Karamazovih je obitelj Snegirev, oni su glavni u drugoj predstavi, koja se bavi odnosom prema potlačenim članovima društva (tada i sada), ali i pitanjem je li iskupljenje uopće moguće, a u kojoj Frljić publici nudi i dilemu "obitelj je opijum masa", možda i najveće pitanje našeg suludog vremena, o kojoj društvo uporno šuti.

Glazbenu matricu za obje predstave složio je Frljić, a ona funkcionira i kao dijagnoza svijeta kojem nema spasa

Naravno, kako bi uspjeli publici predstaviti svoju viziju Karamazovih Frljić i Gojić su dekonstruirali roman, rasuli ga u epizode iz kojih su izgradili dvije energijom i potresnim prizorima nabijene predstave. Frljićevski stil ovdje je podignut stepenicu više, što možda najbolje otkriva način na koji je postavio uloge Fjodora Karamazova (Jerko Marčić), monaha Zosima (Milivoj Beader) i Grušenjke (Linda Begonja) – pohlepnog i raskalašenog starca spremnog na sve, isposnika koji ogoljen do kraja (Beader je gotovo cijelu predstavu gol na sceni) definitivno nije svetac i praznoglave kokete koje može biti bilo koja sponzoruša naših dana. Ritam obje predstave je frenetičan i uporno raste prema finalu, ne ostavljajući glumcima ni gledateljima trenutak predaha. Na samom početku prve predstave redatelj natjera publiku da se na nekoliko minuta zagleda u potpuni mrak iz kojeg tada brutalno izranja prvi prizor: stari Karamazov izvaljen je na stolu, zajedno s Grušenjkom, a taj stol sa štrikovima oko vrata, zamalo ugušeni, scenom vuku njegovi sinovi.

Dostojevski kroz obje predstave Frljiću služi i kao most prema aktualnom trenutku. U prvom dijelu u centru pažnje je krvavi rat, činjenica da je Rusija danas agresor u invaziji na drugu zemlju (možda i cijeli svijet) u kojem vlastodržac iz Kremlja prijeti nuklearnim oružjem. U priču su ubačeni mnogi vladari Rusije, Dimitrij Karamazov (Ugo Korani) u velikom monologu, zapravo verbalnom ispadu, spominje kubansku krizu i činjenicu da JFK nije stisnuo nuklearni gumb, poljski antisemitizam, čuje se Putinov govor kojim je najavio napadu na Ukrajinu...

'Biće skoro propast sveta'

Podjednako moćno djeluje i glazbena matrica koju je sam Frljić složio za predstave. Pjesma koja povezuje prvi i drugi dio "Karamazovih" je "Biće skoro propast sveta/ nek' propadne nije šteta", u izvođenju Cigana, pjesma koja je lajtmotiv "Braće Karamazovih" i dijagnoza stanja u koje smo doveli naš svijet., a koja je preuzeta iz istoimenog filma redatelja Aleksandra Petrovića iz 1968. godine, čiji je scenarij dijelom inspiriran romanom "Bjesovi". No, odjekuju ZKM-om i "Rasputin" grupe Bonny M, ali i Bregovićev "Đurđevdan". Scena je u potpunosti prazna – i crna – a scenograf Igor Pauška na nju tek "dovozi" stolove (simboli obiteljskog zajedništva i posljednje Kristove večere), križ s kojeg vise jabuke (simboli čovjekovog posrnuća) i rešetku koja predstavlja crkvu kojom se junaci penju u vlastitu propast, pa i smrt. Kostimi Zdravke Ivandije Kirigin su učinkovito bezvremenski u prvom dijelu i zastrašujući u drugom, u kojem Lindu Begonju i Katarinu Bistrović Darvaš kostimografkinja ne samo da oblači u trikoe koji im zastrašujuće izobličuju tijela već Bistrović Darvaš cijelu predstavu hoda na ogromnim platformama načinjenih od replika crvenih knjiga Dostojevskog, onih istih koje su nekada punile balkanske regale po receptu "pola metra crvenih i pola metra plavih knjiga".

Kao i uvijek, Frljić je iz glumaca izvukao njihova lica kakva još nismo vidjeli, s time da samo Adrian Pezdirc ima jednu ulogu (on je Aljoša u oba dijela "Karamazovih"), a uz već spomenute treba istaknuti i Dadu Ćosića, Matea Videka i Hrvojku Begović. A mladi Ugo Korani ovdje se, u zahtjevnoj ulozi (posebno za tako mladog glumca) Dimitrija Karamazova, nametnuo kao nova, velika glumačka zvijezda hrvatskog teatra. ●

Presscut d.o.o. -- Domagojeva 2, 10000 Zagreb, Croatia -- tel.: +385 1 4550 385, fax.: +385 1 4550 407 -- www.presscut.hr -- helpdesk@presscut.hr